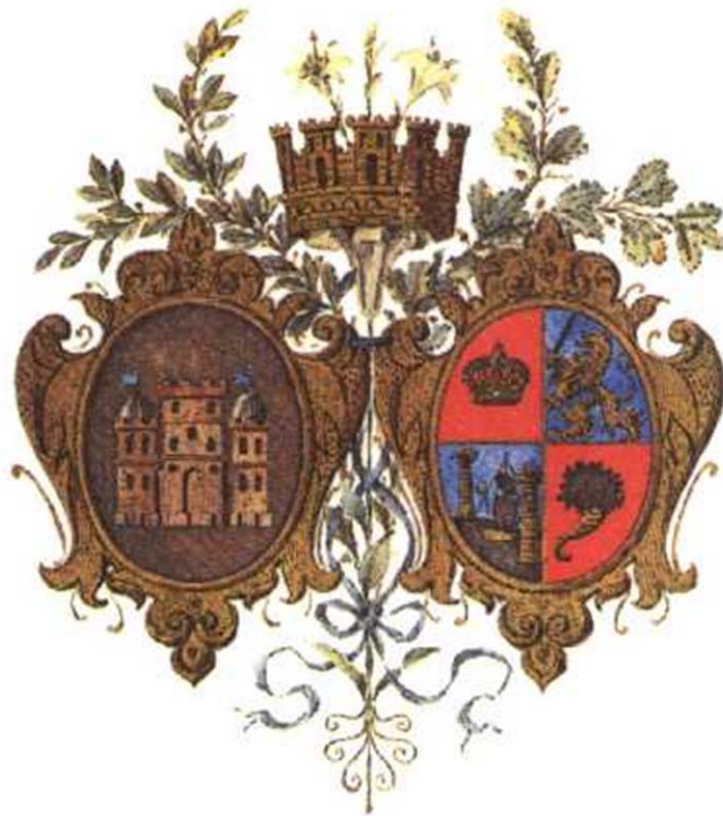

Lunds universitet
Historiska institutionen
HIS K01
Examinator: Yvonne Maria Werner
Handledare: Ulf Zander
2012-05-04 kl 13.15

Pengarna, festerna och nordvästskåningarna
En kulturhistorisk analys av Helsingkrona Nation 1890-1920

Robert Lekström

Innehållsförteckning

Inledning	5
Syfte	5
Frågeställningar.....	6
Teori.....	7
Metod	8
Begreppsförklaring	8
Källor och litteratur.....	10
Källmaterial och källkritik	10
Tidigare forskning.....	11
Historisk bakgrundsteckning	14
Skånska Nationen.....	14
Skånska Nationens delning	15
Upptagningsområdet.....	16
Studentkultur i Lund 1890-1920.....	20
Lundastudenter och politik	21
Nationens roll i studenternas ekonomi.....	22
Festerna - Studenternas sociala mötesplatser.....	27
Den nordvästskånska självbilden och dess uttryck i nationen	32
Intellektuella möten och utbyten mellan nationens medlemmar	35
Diskussion och slutsatser	36
Verksamheten	36
Nordvästskåningarna i Lund	39
Referenser	42

Tryckta källor.....	42
Elektroniska källor.....	43

Inledning

År 1890 var den skånska nationen den tveklöst största nationen i hela Lund. Med mer än hälften av Lunds studenter inskrivna som medlemmar blev det administrativa arbetet helt enkelt för stort för de som var nationens ansvariga vid den tiden, vilket slutligen ledde till att man delade nationen i 5 nya, skånska, nationer.¹ En utav dessa fem var Helsingborgs-Landskrona Nation, idag känd under namnet Helsingkrona Nation. Idag har Helsingkrona Nation någonstans kring 2000 medlemmar och är därmed den femte största nationen i Lund.² Nationens verksamhet består under en vanlig vecka i att anordna två luncher, en restaurant & cocktailbar, en pub, en sittning, en nattklubb och en brunch.³ Utöver detta anordnar nationen årligen en bal, (Snörsjöabalen första helgen i oktober) sex årliga spexföreläsningar, deltagande i Idrottskollegiets tandemstafett som äger rum tre år av fyra, samt mycket mer. Steget från den nation som delade sig i fem olika nationer eftersom några hundra medlemmar ansågs vara för många känns väldigt långt. Eftersom jag är personligen engagerad i Helsingkrona Nation, för tillfället på posten Barmästare, finns det ett stort eget intresse av att undersöka nationen och dess första tid som egen studentnation i Lund. Att undersöka varför nationen kom att utvecklas som den gjorde, till den nation jag idag kallar mitt hem och min arbetsplats, är för mig ett stort privilegium. Faktumet att jag även är boende på Helsingkronagården ger mig en oerhörd närhet till nationens egna arkiv, en stor fördel vid ett historiskt arbete om nationen.

Syfte

Syftet med denna uppsats är att se till hur den nyligen grundade Helsingkrona Nations verksamhet kom att arta sig under de första åren. Perioden mellan 1890-1920 kommer att stå i fokus, då det antagligen är någonstans där som nationen börjar finna sin egen självbild och blir verksam på ett sådant sätt som talar för de studenter som kom att engagera sig inom nationen. Genom att se till de berättelser som tidigare medlemmar av nationen har nedtecknat om sitt nationsliv under sin studietid kommer jag att försöka se vilken form av verksamhet som var viktigast för studenterna och även varför. Ur berättelserna kommer jag även att försöka härleda huruvida den tidiga verksamheten på något sätt påverkades något av den region och möjliga

---

¹ Larsson, Göran, 1989. *Skånska Nationen – Glimtar från Lundensiskt studentliv*. Trelleborg: Skogs Tryckeri AB, s 22-23

² Lundagårds hemsida 1, hämtat 2012-04-13

³ Helsingkrona Nations Hemsida 1, kalendarium för vårterminen 2012. Hämtat 2012-01-15

regionala kultur som nationens medlemmar stod för.

Jag kommer även att undersöka vilka de studenter var som kom ifrån regionen som är nationens klassiska upptagningsområde för att försöka få en bild av den mentalitet och de värden som existerade hos de människor som kom härifrån för att studera i Lund och skriva in sig vid nationen. En fördel i denna begränsning var att man som student under denna tid, till skillnad från idag, vanligtvis skrev sig i den nation som representerade ens egen hembygd. Även om detta påstående är svårt att bevisa, då universitetet inte började katalogisera hemort förrän 1937⁴, kan man i de berättelser som återfinns i de festskrifter jag har valt att använda som källmaterial finna flera omständigheter som styrker att den regionala anknytningen i de flesta fall bestämde studenternas nationstillhörighet.

Frågeställningar

Frågeställningarna i detta arbete är anpassade efter den bristande representativitet som finns i källmaterialet. Jag kommer aldrig att kunna få en komplett bild av studietiden och nationslivet för samtliga medlemmar som var med i nationen under den valda tidsperioden genom att nyttja mig av detta källmaterial.

Följande frågeställningar är jag intresserad av att få svar på i denna studie. Dessa frågor känns relevanta i en studie av detta slag och kommer förhoppningsvis hjälpa till med att ge en bra bild av Helsingkrona nations tidiga år som studentnation i Lund. Jag känner även att dessa är frågor som går att besvara utifrån det källmaterial jag har valt att fördjupa mig i.

- Vilken typ av verksamhet ägnade sig nationen åt under tiden kring nationens grundande 1890 till och med 1920?
- Vilka var, enligt texterna i festskrifterna, de studenter som deltog i nationens verksamhet under samma tidsperiod och vilka kvaliteter hade de som premierades i nationens verksamhet?
- Vilka spår av en regional, nordvästskånsk kultur i Helsingkrona Nations verksamhet med ursprung i nationens medlemmar kommer till uttryck i nationens verksamhet och på vilka sätt?

---

⁴ Weibull, Jörgen 1968. *Lunds Universitets Historia IV. 1868-1968*. S. 135. Lund: CWK Gleerup.

Teori

Som teoretiskt ramverk för denna uppsats kommer jag att använda mig av Pierre Bourdieus teorier om olika fält som människan opererar inom. Bourdieus teorier är dock väldigt snåriga och begreppen vidareutvecklas ofta beroende på situationen i vilken den används. För att förtydliga hur jag kommer använda mig av fältteorierna har jag valt att använda fältteorierna som de presenteras av Sören Gytz Olesen. Gytz Olesen har beskrivit Bourdieus sociologiska teorier ur en pedagogisk synvinkel, vilket jag känner är relevant för situationen, då Bourdieus forskning i mycket har varit lagd på att analysera maktstrukturer inom skolor och akademiska fält, samtidigt som Helsingkrona Nation i hög grad kan ses som ett fält inom en akademisk struktur. Övriga delar av Pierre Bourdieus terminologi som är intressant för denna studie är *habitus* och *kapital*. *Habitus* väljer jag, i likhet med Gytz Olesen, att definiera som en predisponerad färdighet som bygger på studenternas erfarenheter och kunskaper förvärvade innan de kommit till Helsingkrona. Samtidigt ska dessa färdigheter vara sådana som ger studenterna i fråga möjligheter att komma framåt inom nationen och forma dess verksamhet. Eftersom en studentnation bygger på en regional tillhörighet kan möjligheten föreligga att de studenter som visar upp starkare anknytningen till regionen Nordvästskåne, nationens upptagningsområde, därmed har ett bättre *habitus* för att ta sig framåt inom organisationen.⁵

Studenternas *kapital* kan gestalta sig på olika sätt. Eftersom meningen med denna studie är att analysera Helsingkrona Nations tidiga studentkultur kommer de aktiva studenternas kulturella och akademiska kapital att stå i fokus när studenternas verksamhet ska analyseras. Eftersom tanken med detta arbete är att analysera den studentkultur som rådde kring sekelskiftet 1900 har jag valt att i första hand se till kulturellt, akademiskt och ekonomiskt kapital. Sant är att studenter då, till skillnad från idag, inte hade tillgång till samma form av statligt studiestöd som någorlunda jämställde studenterna ekonomiskt, utan istället var mer beroende av sina föräldrars inkomster.⁶ Dessa siffror är dock oerhört svåra att finna och jobbiga att sätta i referens till övriga ekonomiska skeenden på den tiden. Däremot hade nationen som en del av sin verksamhet att låna ut pengar och stödja medlemmarna ekonomiskt. Därför är även ekonomiskt kapital intressant i

---

⁵ Gytz Olesen, Sören 2004. *Pierre Bourdieu*. I Gytz Olesen, Sören & Möller Pedersen, Peter, (red), 2004. *Pedagogik i ett sociologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur AB.

⁶ Det första statliga studiestödet utbetalades först 1919, enligt <http://www.csn.se/om-csn/korta-fakta> Hämtat: 2012-04-04

denna studie. Det kulturella och akademiska kapitalet tycker jag är självskrivet att försöka analysera när man gör en kulturanalys.

Metod

I linje med Bourdieus fältteori kommer jag att försöka se hur nationens strukturer speglas i nationens aktörer, det vill säga de studenter som var verksamma på nationen under dessa år.⁷ Själva studien kommer utgöras av analysering av de texter som nationens tidigare medlemmar har skrivit om sin tid som aktiva inom nationen runt den valda tidsperioden. Jag kommer att utgå ifrån de texter som återfinns i de olika festskrifter nationen har publicerat genom åren. Genom att samtidigt tillämpa den teoretiska ram som jag ovan beskrivit kommer jag därefter att försöka placera in de olika aktörerna ur texterna i fältet som är Helsingkrona Nation och därmed försöka analysera hur och varför nationens verksamhet kom att arta sig så som den gjorde kring sekelskiftet, baserat på studenternas habitus och kapital.

Textanalysen i ett arbete som detta måste även vara väldigt noggrann. Eftersom representativiteten inte är den bästa, utan det material som beskriver de utvalda åren bara består av en handfull texter, gäller det att finna de delar av texterna som otvetydigt talar sanning och att även jämföra de olika texterna med varandra för att försöka utröna vad som var det mest troliga scenariot. Om något specifikt fenomen får stå bestyrkt och oemotsagt i flera texter kan man med stor sannolikhet sluta sig till att så var fallet.

Min metod och min teori knyter väl an till varandra, då jag kommer använda mig av det tidigare presenterade teoretiska begreppet och terminologin, delvis under själva undersökningen, men framför allt när jag sammanfattar arbetet i slutsatsen.

Begreppsförklaring

Akademiska Föreningen – I dagligt tal kallad AF. Den övergripande föreningen som alla övriga studiesociala föreningar och kårer samlas under. Alla Lunds studentnationer var fram till 1972 del av Akademiska Föreningen, då Smålands nation valde att utträda ur Föreningen. Övriga nationer är fortfarande medlemmar av Föreningen.⁸ Akademiska Föreningen håller till i den stora

---

⁷ Gytz Olesen, s. 142-143.

⁸ Lundagårds hemsida 2, Hämtat 2012-02-29

borgliknande byggnaden i Lundagård i centrala Lund som även den är känd som Akademiska Föreningen.

Upptagningsområde – Det område som klassiskt sett specificerar var nationens medlemmar skall komma ifrån. I de flesta nationers stadgar ingår en paragraf som gör att detta blir mindre tvingande och lämnar vägen öppen för studenter att gå med i nationer som inte representerar deras egna upptagningsområde.

Inspektor – Eftersom universitetets rektor skall utöva inseende över samtliga nationer, då de är en del av universitetet, brukar en professor få i uppdrag att vara inspektor och utöva överinseende över nationerna. Inspektorer väljs på nationernas nationsmöten.

Kurator – En heltidsanställd student som är nationens främste tjänsteman. Kuratorerna väljs på nationsmötena med en mandatperiod på ett år.

Källor och litteratur

Källmaterial och källkritik

För att på bästa möjliga sätt kunna analysera Helsingkrona Nations tidiga studentkultur och hur den tog sig uttryck i nationens verksamhet har jag valt att analysera de texter som återfinns i flertalet festskrifter, utgivna av nationen vid för nationen viktiga datum. Vissa problem som förekommer med dessa texter är representativiteten, då texterna inte visar på hur alla nationsmedlemmar hade det under sin studietid, utan bara ett fåtal. I vissa fall så är texterna författade långt efter att det de beskriver har utspelat sig, vilket innebär att de är skrivna utefter författarens bästa minnesförmåga, vilken aldrig är detsamma som verkligheten. En av texterna i festskrifterna är också författad på danska. Denna text har jag fått hjälp med att översätta av en dansk vän. Citaten ur denna text som följer i denna uppsats står oöversatta, men detta eftersom de inte är så svåra för någon svensktalande att utläsa.

Den mest samtida festskriften med min studieperiod är *Till Martin Weibulls minne*⁹, utgiven 1903. Tanken bakom denna festskrift var att den skulle vara utgiven till nationens 10-årsjubileum 1900, men råkade dröja. Då Martin Weibull, nationens inspektor vid denna tid, avled på sin post 1902, valde man att döpa om festskriften och utge den ett år senare. Denna festskrift är även den som är allra mest samtida med den period jag har valt för undersökningen. Därmed innehåller den flest berättelser som är avgjort mer intressanta för min undersökning. De senare festskrifterna innehåller också berättelser som utspelar sig under den valda tidsperioden, men är oftare av senare datum och skrivna utifrån författarens minnen. Därmed föreligger det en viss risk för att minnena kan ha förvanskats och att berättelserna inte är lika korrekta i sin återgivning som de mer samtida skrifterna.

En liknande festskrift, *Nation och Hembygd*¹⁰, kom ut till nationens 75-årsjubileum och innehåller även den liknande minnesberättelser, däremot mindre samtida än de i *Till Martin Weibulls minne*. Däremot utspelar sig vissa av berättelserna i festskriften under den valda tidsperioden och är i vissa fall sammansatta och presenterade med noter. I *Nation och Hembygd*, som titeln kan antyda, står det en hel del om hur dåtidens nationsmedlemmar resonerade kring nationen och deras hembygd, vilken i det här fallet är nationens upptagningsområde. Huruvida

---

⁹ Helsingborgs-Landskrona Nation (red.), 1903. *Till Martin Weibulls Minne*. Lund: E. Malmströms Boktryckeri.

¹⁰ Malmberg, Bertil, (red.), 1964. *Nation och Hembygd – Helsingborgs-Landskrona nation 1890-1965*. Lund: Rahms Boktryckeri AB

nationen nu hade medlemmar som kom ifrån utanför upptagningsområdet vet jag inte, och kommer på grund av arbetsekonomiska skäl, inte heller undersöka. För min studie är det intressanta med denna festskrift snarare att försöka utröna hur medlemmarna såg tillbaka på både nationen och hembygden.

Till invigningen av Helsingkronagården (nationens bostadshus¹¹) den 1 mars 1958 släpptes festskriften *Nordvästskånskt*¹², som även den innehåller spridda historier från tidigare nationsmedlemmar om deras tid vid nationen. Däremot innehåller *Nordvästskånskt* fler texter om den regionala självbild som fanns hos de tidigaste medlemmarna hos Helsingkrona Nation.

En risk med att söka kunskap i dessa festskrifter är att de innehåller tendenser som är sympatiska för nationen och därmed antagligen färgat de minnen som är nedtecknade i skrifterna. Därför är det av vikt att poängtera att festskrifterna kommer att behandlas som kvarlevor och inte som berättande källor i undersökningen, eftersom min undersökning då skulle kunna bli färgad av hur författarna vill minnas sin egen tid vid nationen.

Sedan föreligger även problemet med att de texter som återfinns i festskrifterna inte nödvändigtvis är representativa för majoriteten, vilket leder till att man inte kan dra allt för stora slutsatser av detta källmaterial, utan snarare försöka finna kornen av sanning och faktiska omständigheter som föreligger i de tidigare medlemmarnas texter.

Tidigare forskning

Helsingkrona Nation har aldrig tidigare avhandlats i en strikt vetenskaplig mening. Förutom de ovan nämnda festskrifterna har ingen forskat om enbart Helsingkrona Nation och dess verksamhet. Den forskning jag har valt att konsultera är istället den som definierar de parametrar som påverkade Helsingkrona Nation under den valda tidsperioden.

I Tom Lundins *Bland Tunguser, Turkar och Trattar*¹³ avhandlas hur studenter i Uppsala under 1800-talet bildade ordenssällskap och kottier¹⁴. Ur denna kommer jag att försöka utläsa vad det under 1800-talet fanns för skäl hos de genomsnittliga studenterna i Sverige för att sluta sig samman i olika sällskap och utöva olika ritualer och traditioner inom dessa sällskap. Jag väljer inte att se förbi faktumet att boken avhandlar studenter vid Uppsala Universitet och inte

---

¹¹Helsingkronas Hemsida 2, Hämtat: 2012-02-01

¹²Gierow, Krister, red. (1958) *Nordvästskånskt*. Helsingborg: Aktiebolaget Boktryck.

¹³Lundin, Tom. *Bland Tunguser, Turkar och Trattar – Studentkottier och studentordenssällskap i 1800-talets Uppsala*. 2009. Stockholm: Atlantis.

¹⁴Lösare gruppering än ett sällskap utan gemensamt regelverk. Lundin 2009, s. 15-16.

Lunds Universitet, utan kommer att se om det finns något skäl för liknande handlingar hos studenterna i Lund, som de Uppsalastudenter som beskrivs av Lundin. Dessutom är Lund och Uppsala de två universitet i Sverige som har mest liknande förhållanden inom nationsväsendet och därför har haft liknande utvecklingar på den fronten. Både Lunds och Uppsalas nationsliv bygger exempelvis på den tyska nationsmodellen, i stället för den italienska, då man kort efter reformationen hellre liknade sig med tyskar än med italienare i Sverige.¹⁵

Göran Larsson, tidigare arkivarie vid Akademiska Föreningen, skrev under sin tid i detta ämbete boken *Skånska Nationen – Glimtar från Lundensiskt studentliv*. Denna bok kom ut 1989, till 100-årsminnet av delningen av den Skånska nationen, men är en mycket mer vetenskaplig skrift än någon av de Helsingkronitiska festskriften då alla påståenden är grundade i de källor som existerar i Akademiska Föreningens arkiv. Larssons bok kommer att användas till att uppteckna en bild av nationen ur vilken Helsingkrona kommer, samt en bild av den delningsprocess och de attityder som föranledde grundandet av Helsingkrona Nation.

Det närmaste man kan komma historisk källkritik är de anteckningar Patrick Meurling gjort som redaktör i festskriften *Hundra års Helsingkroniter*¹⁶ där han har rättat vissa av påståendena i berättelserna och hänvisat till specifika protokoll från seniorskollegiet. Dessa böcker kommer framförallt att bli avgörande i försöket att bestämma vilka människor det var som var aktiva i Helsingkrona under uppstartningsfasen.

För att kunna fastställa vissa övriga omkringliggande fakta som bestämde hur nationen fick lov att verka under denna tid, samt även de förutsättningar som hela Lunds studentliv hade kommer jag att använda mig av band IV i serien *Lunds Universitets Historia*, då detta band avhandlar Lunds Universitet mellan åren 1868-1968. Framförallt kommer jag att se till det kapitel där Jörgen Weibull avhandlar Universitetets regionala rekrytering av studenter, då efterforskningarna för detta kapitel bygger mycket på studentnationernas, såväl som universitetets arkiv.¹⁷

I några av kapitlen i boken *Traditional thought and ideological change – Sweden and Japan in the age of industrialisation*¹⁸, avhandlas studenter och livet vid de svenska universiteten

---

¹⁵ Larsson, 1989, s. 7-8.

¹⁶ Meurling, Patrick, red. (1990) *Hundra års Helsingkroniter – Läsning i blandade ämnen av och om nationsmedlemmar*. Trelleborg: Skogs Tryckeri.

¹⁷ Weibull, s. 135-144.

¹⁸ Cho, S och Runeby, N, red. (1988) *Traditional thought and ideological change – Sweden and Japan in the Age of Industrialisation*. Stockholm: Stockholms Universitet

kring sekelskiftet. Dessa kapitel ger en kompletterande bild av hur svenska studenter resonerade under tidsperioden och även en möjlighet att kunna sätta in Lunds Universitets studentliv i ett större sammanhang.

Jag har även valt att använda mig av viss litteratur som beskriver hur nationens upptagningsområde såg ut under den aktuella perioden, för att därmed kunna skapa mig en förståelse för vilka studenterna var som studerade vid Lunds Universitet och skrev sig i Helsingkrona Nation vid denna tid. Syftet är att ska kunna dra slutsatser om vilket habitus som nationens medlemmar kan ha haft, och möjligen vilket habitus som kan ha premierats i utformandet av nationens verksamhet.

Historisk bakgrundsteckning

Skånska Nationen

De Lundensiska studentnationerna inspirerades av mönster hämtade från Uppsala Universitets studentnationer, som i sin tur hade fått inspiration ifrån studentnationerna vid de tyska universitetens studentnationer, eftersom dessa studentnationer låg vid lutherskt renläriga Universitet, vilket var av stor vikt efter reformationen i Sverige. Nationernas främsta plikter låg i att samla studenter med samma regionala hembygd och bistå sina medlemmar vid sjukdom och fattigdom och att sörja för en värdig begravning vid eventuella dödsfall. Utöver dessa uppgifter ingick även för nationen att anordna fester för sina landsmän.¹⁹

Även om många har enats om att den Skånska Nationen grundades kort efter universitetets invigning 1668, tillsammans med andra tidiga nationer som Östgöta och Smålands nationer, har detta blivit väldigt svårt för historikerna att föra i bevis. Det första dokument där den Skånska Nationen nämns är daterat till ett protokoll från den 30 maj 1674. Detta protokoll kommer från det dåvarande konsistoriet vid Lunds Universitet där man avhandlar hur en student, en viss Olaus Montanus, har behandlat en novitie illa. Däremot måste beaktas att detta är den enda källa skånska nationen omnämns i under åren 1668-1676. Under det sistnämnda året bröt det skånska kriget ut och Lunds Universitet stängdes. I tiden dess förinnan föreligger ett annat problem för den som vill undersöka den Skånska Nationen. Den 26 juni månad 1687 hade nämligen nationens dåvarande kurator, som kallade sig Cornificium Ibinsulanum (en latinsk variant på Ivön, kuratorns hemort), gjort sig skyldig till att ha mördat en medstudent med värja. Kuratorn flydde kort därefter landet med nationens kassa och nationens arkiv, vilket aldrig har återfunnits och därmed gjort efterforskningar om den Skånska Nationens grundande och tidiga år omöjliga.²⁰

Under denna tiden rådde även ett obligatorium för alla studenter vid Lunds Universitet att gå med i någon av studentnationerna. Obligatoriet tog sin start redan 1677, kort inpå grundandet av de flesta av nationerna. Detta kan vara förklaringen till att nationerna har haft ett alltjämt högt medlemstal och att de lyckats bestå som stora sociala mötesplatser för studenterna i Lund ända

---

¹⁹ Larsson, s. 7-8.

²⁰ Larsson, s. 11-12.

fram till idag.²¹

Den skånska nationens verksamhet under de sista åren före delningen bestod till stor del av finansiell hjälp i form av nationslån och nationsstipendier. Som den största nationen i Lund hade också den Skånska Nationen fler stipendier att dela ut än de andra nationerna, vilket innebar att det låg ett större ansvar på den skånska nationens seniorskollegium när det kom till utdelningen av stipendier. Nationens huvudsakliga inkomster bestod i princip enbart av de inskrivnings- och terminsavgifter som studenterna fick erlägga på nationsmötena. Den skånska nationen kunde även hjälpa studenter att förbereda sig för delar av det akademiska livet genom att genomföra övningsdisputationer med de nationsmedlemmar som kände att de behövde öva sig inför den verkliga disputationen i skolan.

Festade gjorde man även på den skånska nationen. Man hade lite skämtsamt efter avdelningsintroduktionen 1833 delat in nationen i fem olika avdelningar när det var dags för att fixa fest. Dessa avdelningar hade inte något med de geografiska avdelningarna att göra, utan svarade istället för matlagning, iakttagande av formalia, spexande (med en ung Martin Weibull som regissör), musik- och balettuppträdande. Dessa delar var tydligen viktiga komponenter av de fester som den skånska nationen anordnade för sina medlemmar. Festerna verkar ofta ha innehållit dessa komponenter även om festerna inte alltid var av samma natur. Ibland anordnade man enbart fester för att man skulle kunna gå på fest, medan man ibland anordnade baler för att fira nationen på ett mer grandios sätt.²²

Skånska Nationens delning

Nationerna fick tidigt börja installera inspektorer, professorer från universitetet som skulle hålla ett vakande öga över nationen och dess medlemmar²³. Det ansågs åligga inspektorn att personligen känna till medlemmarna och deras villkor för att kunna utföra sitt uppdrag. År 1830 var ca 200 av de 400 studenterna vid Lunds Universitet inskrivna vid Skånska Nationen. Redan året innan hade en möjlig delning av nationen varit uppe på tapeten, då man ansåg att de hade för många medlemmar för att möjligen kunna bistå alla i deras studier och liv vid universitetet. Den 8 maj 1833 röstade nationens högst beslutande organ, nationsmötet, igenom ändringar i nationens stadga. Ändringarna bestod i att man skulle komma att behålla en gemensam inspektor

---

²¹ Runeby, s. 82.

²² Larsson, s. 43-70.

²³ Larsson, s. 9

och nationskurator, men man skulle dela upp nationen i sex delar som alla skulle ledas av en avdelningskurator. Dessa sex avdelningar kom att ligga som förlagor för de fem nationer som idag klassas som *De Skånska Nationerna* (Avdelning 1 och 2 slogs ihop till Lunds Nation). Avdelning 4 kom att ligga som förlaga för Helsingborgs-Landskrona Nation. Denna uppdelning av nationen i avdelningar var dock bara en förebådelse på vad som komma skulle. När nationen höstterminen 1887 kom att utgöras av 482 av universitetets ca 800 studenter kom man överens om att en delning var den enda vettiga lösningen. Under våren 1889 började man skissa på det förslag till en delning som kom att röstas igenom på nationsmötet den 16 maj 1889. Delningen skulle komma att träda i kraft från och med den 1 januari 1890.²⁴

Upptagningsområdet

Helsingkrona nations upptagningsområde består av ett antal kommuner belägna i Nordvästra Skåne, där de två framför allt framträdande kommunerna är Helsingborgs och Landskronas kommuner.²⁵ Idag får man vara medlem i nationen även om man inte kommer ifrån nationens upptagningsområde, som med alla andra studentnationer i Lund. Däremot har Lunds olika nationer tidigare varit mer exklusiva i sitt geografiska urval av medlemmar, även om det under den valda tidsperioden fanns vissa undantag även för denna regel. Helsingkrona verkar inte heller ha varit ett undantag för regeln att de flesta studenter kom ifrån upptagningsområdet. Under Helsingkrona nations första 25 terminer som studentnation i Lund kom majoriteten av studenterna ifrån upptagningsområdet. I *Till Martin Weibulls Minne* har en viss Nils Berner, som var nationens kurator när han sammanfattade texten²⁶, ägnat det första kapitlet åt att bokföra stora delar av information rörande de studenter som var och dittills hade varit medlemmar av nationen från dess grundande till och med vårterminen 1902. En del av detta kapitel är ägnat åt att berätta vilka läroverk de inskrivna studenterna hade avlagt sina studentexamina vid. Av de 286 studerande inskrivna vid nationen under de första 25 terminerna hade hela 163 avlagt studentexamen vid Helsingborgs högre allmänna läroverk. 57 av de inskrivna hade avlagt sin studentexamen i Lund och 30 i Stockholm, därefter är det mer spritt över resten av Sverige, med någon examen här och var, dock är flera av dessa studentexamina avlagda vid orter som ännu

---

²⁴ Larsson, s. 22-24.

²⁵ Helsingkrona Nations stadgar §1. Övriga kommuner är Båstads, Örkelljunga, Höganäs, Ängelholms, Åstorps, Klippans, Perstorps, Bjuvs, Svalövs och Eslövs kommuner

²⁶ Meurling, s. 145.

inte täcktes av någon lundensisk nations upptagningsområde.²⁷ En studentexamen avlagd vid Lunds allmänna högre läroverk behöver inte innebära att studenten i fråga inte kom ifrån upptagningsområdet, då det sträcker sig så pass långt söderut som Eslövs kommun, vilket kan innebära att de studenter som avlagt sin examen i Lund mycket väl kom ifrån nationens upptagningsområde. Eftersom majoriteten av studenterna ändå kom ifrån upptagningsområdet kommer jag att arbeta under hypotesen att Helsingkrona nation till stor del bestod av människor som hade ett intresse av att på något sätt låta sin gemensamma geografiska härkomst synas, eftersom de var så många ifrån samma geografiska område som hade kommit att samlas vid samma studentnation. Huruvida detta kom att visa sig i nationens verksamhet är däremot en annan fråga, vars svar man inte kan slutleda enbart utifrån Berners statistik.

Vad är det då som karaktäriserar en specifik geografisk region och de människor som kommer därifrån? För att dela en regional geografisk identitet räcker det inte enbart med att vara född i samma geografiska region. Vissa hävdar att ett gemensamt språk eller en gemensam dialekt är typisk för människor som delar samma geografiska tillhörighet. Jag kommer dock inte göra någon tillstymmelse till att gå in på att försöka reda ut några skånska dialektmysterier i denna uppsats. Vad skulle det då kunna finnas för något som får människor ifrån Helsingkrona nations upptagningsområde att känna en delad geografisk identitet? Till att börja med så gör själva uppdelningen av den skånska nationen i fem olika nationer sitt till. De som kommer ifrån Helsingkrona nations upptagningsområde och går med i nationen därför delar just det, faktumet att de alla kommer ifrån det upptagningsområde som tillhör specifikt denna nation. I en så pass ny och främmande situation som universitetsstudier så kan nog ett sådant faktum komma att betyda en del för de som delar detta band. Som tidigare sagts så kom de flesta av Helsingkrona nations tidiga medlemmar faktiskt ifrån upptagningsområdet. Detta band mellan studenterna blir närmast som en självförverkligande profetia på så sätt, att nationen först bildas för de studenter som kommer ifrån det specifika geografiska området, och studenterna som kommer därifrån i sin tur har då alla gemensamt just denna sak. Om något ska firas måste det ju vara just detta.

Kring sekelskiftet 1900 var Helsingborg en stad som hade påbörjat en kraftig ekonomisk expansion. Mycket av den industri som tog plats på orten var på något sätt knuten till antingen varvsarbete eller rederiverksamhet. En av de mer kända verksamheterna som tog sin start under

---

²⁷ Berner Nils. (1902). *Helsingborgs-Landskrona Nation – Vårterminen 1890 – vårterminen 1902*. I Helsingkrona Nation, red. (1903), s. 8.

denna tid var tågfarjeförbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör som påbörjades 1892, men som fortfarande går i våra dagar. 1903 invigde även Helsingborg spårvagnstrafik. Helsingborg karaktäriseras under denna period av en snabbt ökande befolkning, något som ledde till att staden under 1920-talet var så pass stor som Sveriges femte största stad i befolkningsmängd.²⁸

Landskrona var även en stad som hade mycket industriell framväxt under 1800-talet och kring sekelskiftet 1900.²⁹

Man skulle alltså kunna tänka sig att någon form av kultur med anknytningar till sjöfart eller kust kunde vara en större del av uppväxten för de studenter som kom till Helsingkrona nation ifrån upptagningsområdet vid denna tid. Däremot består ju upptagningsområdet även utav flera kommuner som inte angränsar kusten. I dessa kommuner finns det flera olika näringar. I områdena kring Bjuv och Åstorp är exempelvis gruvdrift något som sysselsätter en större del av befolkningen, medan man längre söderut i Eslöv, exempelvis har en industri som består mer utav skördandet av sockerbetor och framställandet av socker. Alltså kan man tänka sig att Helsingkrona nations tidigare medlemmar kom ifrån flera vitt skilda bakgrunder. Däremot så kan man leta efter tecken på kulturer rörande de olika näringar som jag precis har räknat upp i nationens verksamhet. Det är lättare att leta efter särarter i nationens beteende och se om dessa går att härleda till upptagningsområdet, än att göra på det motsatta sättet och försöka hitta vad som "borde vara" kultur bunden till upptagningsområdet i nationens verksamhet.

Det var inte enbart barn till akademiker och fabriksägare som kom till Lund för att studera. Vid denna tid började man även se fler och fler barn till lantbrukare vid Lunds universitet. Kring sekelskiftet utgjorde antalet barn till lantbrukare vid Lunds Universitet ungefär 20-25% av de studerande.³⁰ I flera av de mindre kommuner som ingick i Helsingkrona Nations upptagningsområde fanns det flertalet lantbrukare som säkerligen kunde ha utgjort en stor del av de studenter som var inskrivna i nationen. Helsingkrona Nations studenter verkar alltså ha kommit ifrån ganska spridda socioekonomiska bakgrunder och kan därmed även ha olika habitus och kapital som legat till grund för deras handlande senare i studentlivet. Därför blir det aningen svårt att definiera ett specifikt habitus eller kapital som skulle ha kommit att ge studenterna ett försprång i utformandet av nationens verksamhet. Därför kommer jag under uppsatsens gång försöka finna bevis på om det förelåg några specifika habitus eller kapital som hade företräde

---

²⁸ Johannesson, Gösta (1985), s 123-139. *Helsingborgs historia*. Helsingborg: Helsingborgs Stad.

²⁹ Landskrona stads hemsida, hämtat 2012-05-06

³⁰ Weibull, s. 129-130.

inom nationens verksamhet och i slutänden sammanfatta vad det är som syns tydligast ur det material jag har analyserat. Jag vill även här reservera mig för möjligheten att representativiteten i källmaterialet kan ge en något snedvriden bild av det egentliga läget, men ska försöka hålla mig till så faktiska omständigheter som jag kan finna.

Studentkultur i Lund 1890-1920

Lundin menar på att sammanslutningar av studenter i ordenssällskap och kottier närmast var någonting ofrånkomligt under 1800-talet. Han väljer även att här citera till en viss Johannes Sundblad, som konstaterade detta redan 1884.³¹ Skälet till att studenter i sådana miljöer skulle komma att sluta sig samman var att det var på dessa orter som människor med oerhört olika intressen, erfarenheter och levnadsvanor kom att träffa varandra och därmed utveckla sina nya liv på egen hand, hemifrån för första gången. Nationerna är både i Uppsala och Lund något som existerade ett bra tag före 1800-talet, men de verkar snarast ha haft en mer administrativ nytta i grunden och i allmänhet ha varit en träffpunkt för människor med samma geografiska bakgrund. Dessutom hade de tidiga nationerna i Uppsala inte så många medlemmar, vilket mycket väl kan ha styrt Lundin till att fokusera mer på de kottier och ordenssällskap som florerade i Uppsala under denna tid. Antalet medlemmar i Lunds olika nationer var inte mycket högre i uppstartningsfasen, men ändå något. Som Lundin visar var sammanslutningen för spexande, körsjungande och dylikt något som studenterna gjorde på egen hand utanför nationernas regi.³²

I Lund, såväl som i Uppsala kan man se detta mönster. I Lund har Akademiska Föreningen alltid varit grundpelaren i studenternas sociala engagemang. Samtliga nationer ingår i Akademiska Föreningen, precis som flera andra sociala grupperingar inom Lunds Studentliv. Exempelvis kan vi se till att det idag finns ett stort antal spex utspridda i Lund. Spexen kan vara knutna till Akademiska Föreningen, olika nationer, institutioner eller sektioner. Däremot har den klassiska uppdelningen varit att spex har blivit till studiesociala delar inkorporerade i den akademiska föreningen. I Lund grundades exempelvis Lundaspexarna redan 1886³³, medan det första nationsspexet i Lund fick vänta på sig ända till 1983, då Helsingkrona Nation faktiskt började sätta upp det första återkommande nationsspexet (tidigare spex hade satts upp som underhållning till större middagar och dylikt, men inget spex sattes upp i nationens regi under tidsperioden för denna studie).³⁴ Här kan man tydligt se ett exempel på hur det för studenterna i Lund var viktigare att bilda ett nytt och färskt sällskap under den valda tidsperioden än att inkorporera sina idéer i nationsverksamheten. Möjligen för att nationerna på den tiden inte sågs som ett ställe man spexade på. Måhända för att nationerna nekade spexugna studenter

---

³¹ Sundblad, Johannes (1884) *Uppsalalif*. Som citerad i Lundin, s. 33-34.

³² Lundin, s. 35.

³³ Lundaspexarnas hemsida. Hämtat 2012-03-21

³⁴ Helsingkrona Nations hemsida 3. Hämtat 2012-03-21

möjligheten att pröva på sina idéer inom ramarna för nationens verksamhet, eller möjligen för att nationens verksamhet inte rymde spex på den tiden. Ska man lita på Lundin ska man nog inte se nationerna som konkurrenter till de studiesociala föreningarna, ordenssällskapen och kotterierna som befann sig utom nationens regi, utan snarare som organismer levande sida vid sida i god samlevnad.

Lundastudenter och politik

Det finns röster som talar för att systemet med nationer ledde till att nya, politiska grupperingar kom att bildas. Nils Runeby har i sin text *Student Ideologies and Cultural Radicalism*³⁵ valt att peka på att det antagligen var tvånget att gå med i en nation vid universiteten i Uppsala och Lund, samt att man i princip var tvungen att skriva sig i den nation som representerade ens upptagningsområde, som ledde till att studenter på de båda orterna valde att organisera sig även i kårer, en form av studenternas fackförening, där studenterna inte var beroende av enbart geografisk härkomst. Detta var dock så pass tidigt som 1840-talet, men Runeby talar för att det under de sista 20 åren av 1800-talet förekom ytterligare en våg med studentaktivism vid de två universiteten. Det var nu trenden att bilda fristående föreningar satte igång. Åhsberg har tidigare visat på hur en sådan fristående politisk förening kunde se ut, men det är även under dessa två årtionden som Toddy- och Lundaspexarna blir aktiva och de olika institutionerna och sektionerna i Lund får egna föreningar knutna till sig. Bevisligen var det många nya föreningar som kom att uppstå vid universitetet i Lund under det sena 1800-talet. Möjligen var det till och med denna plötsliga ökning i antalet olika studentföreningar som föranledde den skånska nationen till att se en styrka i en delning av nationen i fem olika nationer istället för att bibehålla formatet som en stor nation med fem olika underavdelningar.

---

³⁵ Runeby, Nils (1988) *Student Ideologies and Cultural Radicalism*. I Runeby N. & Cho S, red., s 81-89.

Nationens roll i studenternas ekonomi

En före detta helsingkronit vid namn Thorild Dahlgren har i sitt bidrag till festskriften *Nation och Hembygd* ingående beskrivit de ekonomiska omständigheter som kom att bestämna över hans liv under studietiden, ända från grundskola till universitet.³⁶ Dahlgren var en helsingkronit som kom ifrån upptagningsområdet och Helsingborgs allmänna högre läroverk innan han påbörjade sina studier i Lund. I sin text redogör han ingående för flera priser han fick betala, hur han finansierade sina studier vid universitetet och löste vissa olika personliga, ekonomiska problem som uppstod under hans studietid vid Lunds Universitet. Något som talar till trovärdigheten i Dahlgrens uppgifter är att han i inledningen berättar om hur han redan i folkskolan i Bjuv under 1890-talet lärde sig att föra kassabok och ta hand om pengar. Löpande genom hela texten finner man flera väldigt exakta prisuppgifter på olika varor, vilket ger intrycket av att Dahlgren har skrivit texten till festskriften med sina gamla kassaböcker i handen, för att kunna ge en tydligare bild av det ekonomiska läget som han själv levde i.

Något av det allra mest intressanta man ska ta med sig från Dahlgrens text är att han i inledningen av den hävdar att han var i samma ekonomiska situation som de flesta andra av Lunds studenter.³⁷ Även om han inte backar upp detta påstående med någon källa som kan stödja det så kan Dahlgren mycket väl ha haft insikt i hur flera av de andra studenterna vid Lunds Universitet levde. Dahlgren arbetade exempelvis en del extra och gjorde flera ekonomiska överväganden angående sina utgifter, vilket är något som kan ha synts även på hans kamrater vid universitetet och möjligen även på kamraterna inom nationen. Genom hela texten nämner Dahlgren hur han känner flera olika helsingkroniter som han även nämner vid namn. Möjligen är det dessa kamrater som i viss mån utgör mallen för hur Dahlgren såg på majoriteten av Lunds studenter, när han beskriver sig själv som ett typiskt representativt fall för majoriteten av Lunds studenter.

Dahlgrens liv och ekonomi talar inte om de söner till redare som jag tidigare resonerade kring, utan liknar snarare de bondestudenter som omnämns av Weibull i studien kring Lunds Universitets historia.³⁸ Uppväxten och dess ekonomiska bekymmer visar en familj från Bjuv med en folkskollärare till far där barnen har fått lära sig god pengahantering och sparsamhet från

---

³⁶ Dahlgren, Thorild, 1964. *En Helsingkronits väg från småskolan till parnassen i början av seklet*. I Malmberg, Bertil (red.), 1964. *Nation och Hembygd – Helsingborgs-Landskrona nation 1890-1965*, s. 39-60.

³⁷ Dahlgren, s. 39.

³⁸ Weibull, s. 129-130.

barnsben, antagligen eftersom det hade varit mer knapert med pengarna under uppväxten. Thorild var äldst av tre syskon och beskriver även skillnaden i levnet när han under de första skolåren bor ensam i Helsingborg, men när det sedan blir dags för hans yngre bror och syster att börja studera, hur båda syskonen och modern flyttar till Helsingborg för att bo tillsammans med Thorild och därmed spara på pengarna. Familjen verkar ha tagit till stora medel för att kunna spara på slantarna och finansiera samtliga barnens skolgångar.

När Thorild senare tar studentexamen ifrån Helsingborgs allmänna högre läroverk lyckas han även få ett stipendium som får stå som startkapital för att finansiera hans studier vid universitetet i Lund. Fortbildning var inte något självklart val för Thorild. Att så blev fallet berodde enligt honom själv på att han lyckades få ett stipendium avsett för just fortbildning. Väl framme i Lund antog Thorild vissa betalda arbeten vid sidan om studierna för att kunna hjälpa till i finansieringen av studierna. En av de vanligare anställningar han hade var som vikarie inom folkskolan.³⁹

Man skulle alltså kunna sammanfatta Thorild i Bourdieus olika kapital på följande sätt. Hans akademiska kapital var blygsamt, men ett sådant existerade ändå, i och med att hans far var lärare. Det ekonomiska kapitalet var även det blygsamt, även om det räckte till. Thorild tillhör ett samhällsskikt som gör så att han lyckas ta sig igenom olika utbildningar med de kostnader som kommer med dessa, även om detta slet på familjens ekonomi. Eftersom hans föräldrar även ger uppoffringar för att barnen ska kunna utbilda sig så kan man anta att det var viktigt för föräldrarna att barnen genomgick utbildning och skaffade sig nödvändig kunskap för att kunna ta sig framåt i livet.

Men var kommer då Helsingkrona nation in i denne students liv? Genom hela texten nämner Dahlgren flertalet helsingkroniter han har lärt känna, vilka dessa var och vad de senare kom att göra. I vissa fall nämner han hur de kände varandra (exempelvis bostad i samma studentboende), i andra fall nämner han enbart att de var bekanta som helsingkroniter. Det största problemet med Dahlgrens beskrivningar är att han enbart nämner nationen och en del av dess verksamhet i ett enda fall. I övrigt nämner han bara människor som bekanta ifrån helsingkrona nation utan att redogöra tydligare än så för deras bekantskap. När han väl nämner nationen så berättar han om hur den kom att påverka hans ekonomi.

---

³⁹ Dahlgren s. 43-44. och s. 48.

En eller annan Malmö-resa förekom också (...). Till sådana utflykter hade man råd genom den terminsavgiftsbefrielse i nationen, som ett antal nationsmedlemmar kunde erhålla (terminsavgift 15 kronor, återbäring 14 kronor).⁴⁰

Man kan dra paralleller mellan detta uttalande och det som Larsson nämner i kapitlet om nationsväsendets historia, hur nationerna bland annat hade som uppgift att hjälpa vissa studenter ekonomiskt.⁴¹ Detta citat får en även att undra huruvida Malmö-resor var en aktivitet som nationsmedlemmar företog sig tillsammans. Eftersom Dahlgren sätter just återbäringen av terminsavgiften i samband med Malmöresorna, kan detta vara en möjlighet. En intressant fråga i detta sammanhang är huruvida återbäringen av terminsavgiften föll Dahlgren tillhanda just för att han var mindre bemedlad (i likhet med det scenario Larsson målat upp) eller om det fanns andra skäl till att denna återbäring av terminsavgiften tillföll just Dahlgren. Det är svårt att tro på alternativet att Dahlgren skulle vara mindre bemedlad än andra studenter när han själv menar att han levde som genomsnittsstudenten i Lund gjorde på denna tiden. Det man bör ta vara på ur detta citat är just hur Dahlgren nämner att det är ”ett antal nationsmedlemmar” som kan erhålla återbäring av terminsavgiften. Nationer har idag för vana att belöna människor som arbetat ideellt för dem, genom att rabattera eller bjuda på vissa evenemang. Thorild Dahlgren var antagligen en ganska aktiv student under 1900- och 1910-talet. Jag säger antagligen, eftersom han inte finns uppskriven under någon av de tyngre posterna i nationens register. Däremot var han en utav två helsingkroniter som var med och startade upp de två inrättningarna *Konviktoriet* och *Kreditkassan* under det tidiga 1920-talet, dvs kort efter sin egen studietid.⁴² Meningen med dessa två inrättningar var att man under den stora ökningen av antalet studenter vid Lunds Universitet under 1920-talet, skulle kunna bistå mindre bemedlade studenter med ekonomisk hjälp. Något som talar väldigt stort för att Dahlgren var en inflytelserik helsingkronit under sin studietid är att han även blev invald som hedersledamot av nationen 1934.⁴³ Hedersledamot är enligt nationens stadgar den finaste utmärkelse en medlem kan få och det finns flera regler som bestämmer om vem som kan bli utnämnd till hedersledamot.⁴⁴

Härmed kan vi i alla fall börja dra vissa slutsatser angående vad nationen gjorde under de

---

⁴⁰ Dahlgren, s. 47.

⁴¹ Larsson, s. 7-8.

⁴² Meurling, s. 13.

⁴³ Meurling, s. 143.

⁴⁴ Helsingkrona Nations stadgar §6-7

tidiga åren. Det fanns en bekantskapskrets av helsingkroniter som kände varandra runtom i Lund. Helsingkrona Nation kunde även bistå vissa av sina medlemmar (antagligen de mer aktiva) med viss ekonomisk hjälp genom att ge dessa en kraftig återbäring på sin terminsavgift, möjligen i samband med vissa evenemang som kan ses som nationens belöning för att studenten aktiverat sig. Möjligheten fanns även att nationen anordnade utflykter för sina medlemmar som en form av rekreation och ledighet ifrån studierna.

Huruvida Thorild Dahlgren egentligen utgjorde ett exemplar av den medelbemedlade studenten, såsom han själv beskriver det är svårt att i efterhand avgöra. Om så skulle vara fallet hade studentnationerna i Lund under det tidiga 1900-talet ett flertal medlemmar som arbetade vid sidan av sina studier för att kunna förtjäna sitt uppehälle som studenter, vilket kanske inte är optimalt när man skall bedriva ideell verksamhet. Hur fallet än var så lyckades man driva nationer och en av deras uppgifter var att i viss mån sörja för att de av deras medlemmar som kom att engagera sig ideellt ändå skulle få ut någon form av rekreation för mödan.

Även om Thorild Dahlgren i efterhand har blivit ihågkommen som en helsingkronit som varit framstående inom Lunds studentliv, speciellt för arbetet precis efter hans studietid, har det inte varit lätt att finna några belägg för att säga vad han egentligen gjorde inom nationen och huruvida han påverkade deras verksamhet. Thorilds ekonomiska och akademiska kapital var i alla fall enligt honom själv ganska typiskt för en lundastudent vid den här tiden. Det kulturella kapitalet sträcker sig, i alla fall av vad som visas i berättelsen om hans studietid, till rekreativövningar i form av utflykter, teaterbesök, spexande och deltagande i studentsångarna, samt även umgänge med vänner. Ett medfött habitus som Dahlgren skulle kunna visa på är sparsamhet och noggrannhet i ekonomin, vilket bevisligen gav honom företräde vid instiftandet av konviktoriet och kreditkassan, något som han för övrigt gjorde tillsammans med andra helsingkroniter. Idag finns det ett stipendium på nationen som är instituerat av och uppkallat efter Thorild Dahlgren.⁴⁵

För att på något sätt nyansera den bild som Dahlgren har målat upp vill jag även nämna Herold W. Hirschlaff, som sätter studenterna ifrån Malmö och Lund i relation till de studenter som kom längre ifrån, exempelvis då de som kom från Helsingkrona nations upptagningsområde. Med föräldrar och dylikt i närheten var det lättare att rå om sig själv ekonomiskt. Hirschlaff bidrar dock till att styrka det som Dahlgren säger, genom att mena på att flera av studenterna i

---

⁴⁵ Helsingkronas hemsida 4, Hämtat:2012-03-17

hans bekantskapskrets ändå arbetade utanför studierna för att kunna finansiera sin egen skolgång.⁴⁶ Som en intressant fotnot bör även nämnas att Hirschlaff anser att hans tids studenter hade en enklare ordnad vardag och mindre pressat ekonomiskt läge än vad han trodde att studenterna i Lund hade år 1958. De studenter som studerade i Lund 1958 hade dock flertalet fördelar som 1890-talets studenter saknade, såsom studielån och -bidrag, mycket större möjligheter till studentboende och ett i allmänhet mer studentvänligt samhälle. Det verkar som att man i jämförelse mellan Dahlgrens och Hirschlaffs texter börjar få ett tydligare spektrum av de olika studenterna ekonomiska läge.

Hirschlaff har även ytterligare ett perspektiv som är värt att inhämta ifrån hans tid på nationen. Han berättar att han efter några terminer i Lund blev vald till senior inom nationen. En nations seniorskollegium fungerar som en styrelse inom ett företag. När Hirschlaff ska försöka sammanfatta vad det egentligen var man sysslade med som senior under 1890-talet så menar han att man ”(...) hjälpte till att rösta på, vem som borde ha det eller det stipendiet.”⁴⁷ Att nationen fick förvalta stipendiepengar visar på att det antagligen fanns alumner som hade inrättat stipendier, så att de efterkommande generationerna studenter skulle kunna få något visst ekonomiskt bistånd till att finansiera sina studier. Tillhandahållandet och utdelandet av stipendier var något som existerade redan under den tiden Helsingkrona Nation var en del av Skånska Nationen.⁴⁸ Vissa av den skånska nationens stipendier delas fortfarande ut i den skånska nationens namn, förvaltade av samtliga kuratorer för de fem skånska nationerna. Vissa andra av skånska nationens stipendier har delats upp mellan de fem nya skånska nationerna, något som ledde till att Helsingkrona bland annat hade en del stipendier att förvalta direkt ifrån uppstarten.

Ett tredje perspektiv på det ekonomiska läget för studenter får vi ifrån en text skriven av en av Helsingkrona nations och Lunds Universitets första kvinnliga studenter, Martha P:son Henning.⁴⁹ P:son Henning hade en situation som kan vara svår att tänka sig in i med dagens ögon. I inledningen av sin text menar hon på att det var nästan lika svårt för ung kvinna med gott om pengar att få studera vid universitetet som det skulle ha varit för en lika ung kvinna som varit fattig. Kvinnor som P:son Henning, som kom ifrån en välbärgad bakgrund, skulle helst gifta sig rikt och därmed ha ekonomin säkrad inför framtiden. Alltså fanns det inget skäl för dessa

---

⁴⁶ Hirschlaff, Herold W. (1958) *Minnen från min studietid vid Lunds Universitet på 1890-talet*, i Gierow, s. 37-41

⁴⁷ Hirschlaff (1958) I Gierow, s. 42.

⁴⁸ Larsson, s 50-51.

⁴⁹ P:son Henning, Martha (1958) *I Lund 1903-1904 och 1908*. I Gierow, s. 43-48.

kvinnor att utbilda sig vid universitetet. Däremot blir hon en intressant motvikt till Hirschlaff och Dahlgren i form av hennes ekonomiska kapital, då hon bevisligen kommer ifrån ett starkt sådant. Dock kan man inte tillskriva hennes kapital allt för mycket, då Henning var något av en pionjär, som en av de första kvinnorna vid Lunds Universitet, något som antagligen påverkade henne mer än just hennes ekonomiska kapital.

Universitetet hade länge varit en manlig domän och den första kvinnliga studenten kom inte till Lund förrän 1880.⁵⁰ Man kan alltså tänka sig att miljön för Martha P:son Henning var en ganska ovan sådan. Det verkar inte som om hon var en speciellt drivande del av nationen på den tiden, men som en av fyra kvinnor i en studentnation med ca 100 medlemmar blev man säkerligen uppskattad som omväxling till det vanliga manliga kamraterna som männen vid nationen kände sedan innan. Att P:son Henning inte var så aktiv i nationen under sin första vända i Lund kan bero på att hon innehade posten som vice sekreterare i Lunds kvinnliga studentförening vid denna tiden. När hon senare kom tillbaka till Lund för sin andra runda studier 1908 var tydligen inte den kvinnliga studentföreningen lika lockande eller aktiv, något som kan ha berott på att antalet kvinnor vid universitetet då hade stigit till ett 50-tal, jämfört med närmare dussinet bara fem år tidigare. Kontentan av P:son Hennings text verkar vara att även om nationerna och övriga studentföreningar fanns under hennes studietid verkade hon ha svårt att slå sig till ro i någon av dem. Hon besökte några aktiviteter med Helsingkrona och skaffade sig vissa vänner i nationen, men nationen var aldrig ett hem för henne. Oavsett om detta berodde på att hon var kvinna eller kom ifrån så kallad ”fin familj” framgår inte av texten. Däremot bidrar hon till att ge oss en mer nyanserad bild av de medlemmar som fanns vid nationen under den första tiden och vilka ekonomiska kapital de kom ifrån. Till skillnad från både Dahlgren och Hirschlaff har P:son Henning inte noterat något om pengar i sin text. Möjligen eftersom detta inte var något problem för henne och därmed aldrig blev en fråga att sätta i samband med nationen.

Festerna - Studenternas sociala mötesplatser

Idag ser man gärna på studenter som människor vilka i stort lever ett liv med många fester och en hel del alkohol. Studentnationerna säljer öl för knappt hälften mot vad det kostar på en vanlig krog och på andra studentorter där det inte finns nationer så brukar det ändå kunna finnas studentpubar som har samma prisram vid försäljningen av alkohol. Som beskrivet i inledningen

---

⁵⁰ Lunds Universitet – Medicinska institutionens hemsida. Hämtat 2012-03-25

har Helsingkrona nation idag en hel del verksamheter där det serveras alkohol. Men hur såg det egentligen ut med verksamheten under nationens första år? Var det en verksamhet lika tyngd av alkohol och festande eller var detta mer sällsynt? Att man festade kan vi i alla fall vara säkra på. På Helsingkronas expedition hänger det idag en inramad affisch daterad till 1890, vilken gör reklam för en stundande fest den 15 april 1890. Affischen beskriver inte mycket mer än att det är fest som ska gå av stapeln och vilket klockslag, samt övriga detaljer rörande var, när och hur. I övrigt beskriver dock inte affischen vilken sorts fest som nationen anordnade, eller om det var på grund av något speciellt evenemang eller någon speciell händelse. Att affischen fortfarande hänger kvar idag kan ha flera betydelser. Måhända att detta är den första fest som nationen anordnade i egen regi utanför skånska nationen. Möjligen är detta den första affisch som nationen någonsin producerade, eller så var det bara en helt vanlig fest som vilken som helst, men att någon via en händelse lyckades arkivera, rama in och spara affischen som gjorde reklam för händelsen, just eftersom den skulle bli ett bra testamente över vad som hände på nationen under det första verksamhetsåret. En sak kan vi i alla fall veta med säkerhet. Helsingkrona Nation anordnade fest den 15 april 1890.⁵¹

En man som idag är utnämnd till hedersledamot⁵² inom Helsingkrona har skrivit texten *Köbenhavn-Lund Retur*⁵³ som är publicerad i festskriften *Nation och Hembygd*. Mannen i fråga, Niels Nielsen, var student i Köpenhamn under 1910- och 1920-talet, med hade en del utbyten till Lunds Universitet under samma period. Under denna tid kom att även att skriva sig i Helsingkrona Nation. Nielsens text handlar i första hand om att beskriva hur det studiesociala livet såg ut i Köpenhamn under de år han var student. Han går även senare in på att beskriva hur studentlivet i Lund såg ut och hur de olika strukturer som existerade inom studentlivet på de olika orterna jämförde sig med varandra. I Köpenhamn kunde studenterna vända sig till Studenterforeningen, vilken Nielsen jämför med sin lundensiska motsvarighet Akademiska Föreningen. När Nielsen berättar om Studenterforeningen i Köpenhamn beskriver han en förening där studenter ifrån flera olika bakgrunder och fält kan komma samman och mötas oberoende av deras ämnesval eller bakgrund. Studenterforeningen tillhandahöll även en hel del nöje.

---

⁵¹ Tavla som står att finna på Helsingkronas expedition, Tornavägen 3 i Lund. Artist: Okänd.

⁵² Utnämndes till hedersledamot av nationesmötet 1949. Meurling, s. 144.

⁵³ Nielsen, Niels (1964) *Köbenhavn-Lund Retur*. I Malmberg, *Nation och Hembygd*. s. 61-65.

Studenten fik beskedne beløb til rådighed for luksus, såsom punch og piger. Han blev klædt som andre mennesker, og han nåede en vis afslibning af den ydre form, som den akademiske uddannelse i København ikke altid gav ham. (...) Han lærte at holde en tale. Han lærte at omgås alkohol.⁵⁴

Det verkar sannerligen ha varit ett glatt och luxuöst leverne på Studenterforeningen i Köpenhamn. Men hur stod sig då enligt Nielsen den Akademiska Föreningen i Lund gentemot sin danska motsvarighet? Nielsen menar på att det är ganska stora skillnader mellan den Köpenhamnska Studenterforeningen och den lundensiska Akademiska Föreningen. Medan Studenterforeningen inte enbart erbjöd en mötesplats för studenterna att kunna socialisera på, så var föreningens syfte snarare att försöka civilisera och utbilda studenterna på, om än just denna utbildning avhandlade andra delar av livet än de strikt akademiska. Man skulle kunna säga att den inskolning som Studenterforeningen stod för var den som skulle komma att gagna studenterna i livet efter avslutade studier.

Nationer var något som Nielsen aldrig hade hört talas om förrän han kom till Lund. Han hyllade nationslivet i Lund eftersom det, till skillnad från hemma i Köpenhamn, gjorde att de första åren av universitetsstudierna inte enbart blev skolmässigt präglade. Genom detta uttalande kan man tänka sig att de nyare studenterna vid universitetet fort kom i kontakt med nationen och därmed tidigare fann ett sätt att leva som student i Lund även utanför studierna. Nielsen talar sig även varm för att nationen redan då, precis som under tiden han skrev texten, var en mötesplats för människor av vitt skild bakgrund och med särskilda intressen och akademiska fält som de opererade inom. Det tvärvetenskapliga hyllas starkt av Nielsen. Han säger även att nationen inte enbart handhar monetära problem, vilket målar upp en bredare bild än den som enbart presenterades av Thorild Dahlgren. Snarare menar Nielsen på att de studenter som kom att söka sig till Helsingkrona nation under dessa år var ute på en mer renodlat ”social” linje. Huruvida denna sociala linje innefattar något av den sortens sociala umgänge som Nielsen vant sig vid vid Studenterforeningen i Köpenhamn förtäljer inte historien, men det verkar som att Helsingkrona nation redan då hade antagit ett uppdrag om att värna för den sociala delen av sina medlemmars studenttid i Lund. Nielsen avslutar sin text i festskriften med att skriva att de skillnader som han under sin egen studietid såg mellan Studenterforeningen i Köpenhamn och dess svenska motsvarighet har utjämnats, däremot skriver han inte på vilket sätt det har utjämnats.

En mer detaljrik text på temat om nationsengagemang och festligheter är den inte alltför

---

⁵⁴ Nielsen, s. 64.

fantasifullt döpta *Minnen från min studietid vid Lunds Universitet på 1890-talet*.⁵⁵ Författaren Herold W. Hirschlaff utvecklar mer i detalj hur nationerna fungerade, vilka som engagerade sig och hur det såg ut för honom själv i hans studentliv. Hirschlaff erkänner att han inte hade lika mycket med Helsingkrona som andra medlemmar att göra, då han själv var medicinare och därmed tillbringade den större delen av sin studiesociala verksamhet med Toddyspexarna.⁵⁶ Hirschlaff lyckas ändå ge en bra inblick i Helsingkrona Nation och dess verksamhet under 1890-talet.

Jag nämnde ovan, att nationen föreföll mig betyda mer för de nationsmedlemmar som ej voro medicinare; detta hindrade naturligtvis ej, att jag själv, så gott jag hann med, deltog i nationslivet. Jag ritade sålunda en affisch till en "bierabend" i nationen, en bierfest, av vilken de i densamma deltagande till sin förvåning konstaterade, att även "blott öl" kan rusa.⁵⁷

Ur Hirschlaffs text kan vi utläsa att Helsingkrona Nation hade ett klientel som ändå kan benämnas som regelbundna besökare och att dessa oftast var de som inte hade lika aktiva föreningar knutna till skolan. Men det mer anmärkningsvärda med detta citat är att här finner vi konkret bevis på att nationen har anordnat en ölkväll. Att det skulle målas en affisch specifikt för detta evenemang gör så att tankarna går mot att detta inte var något stående evenemang. Dock känns det också som en enkel slutsats att dra, då Helsingkrona inte införskaffade några egna vistelselokaler förrän man investerade i ett par stugor vid Kullaberg 1947.⁵⁸ Nationens egna nationshus med boende- och verksamhetslokaler stod färdigt först 1958.⁵⁹ Innan nationshusen uppfördes i Lund fick nationerna hålla till i och samsas om lokalerna i Akademiska Föreningen. Därför kan man tänka sig att nationerna i viss mån fick turas om med att hålla i verksamhet för sina medlemmar och att verksamheten därmed antog en mer sporadisk karaktär.

Ur citatet kan vi även utläsa att de studenter som närvarade under den omnämnda ölkvällen kunde konstatera att "blott öl" kunde rusa.⁶⁰ Detta visar att studenterna under denna kväll, som inte omnämns i några moraliserande ordalag av Hirschlaff, i viss mån måste ha blivit

---

⁵⁵ Hirschlaff, Herold W. (1958), i Gierow, s. 37-41.

⁵⁶ Spex då tillhörande medicinska föreningen och ett av de äldsta i Lund, grundat 1895 enligt Toddyspexarnas hemsida. Hämtat 2012-03-23.

⁵⁷ Hirschlaff, s. 40.

⁵⁸ Meurling, s. 15.

⁵⁹ Gierow, s. 3.

⁶⁰ Hirschlaff, s. 40.

onyktra och medvetna om detta faktum. Att tongången kring själva faktumet att de blev rusiga inte verkar ansträngd eller moraliserande tyder snarast på att studenterna inte var ovana vid att vara onyktra. Även om det inte går att utläsa någon specifik berusningsnivå ur Hirschlaffs citat, så kan man i alla fall se att studenterna benämner ölet som ”blott öl” och närmast verkar förundrade över att man kunde bli rusig på enbart denna dryck. Antagligen betyder detta att studenterna borde vara vanare vid starkare rusdrycker och att det snarare är dessa som används när studenterna vanligtvis ställer till med fest och får uppleva rusighet.

Hirschlaff visar även på att studenterna hade vissa ställen i Lund som verkade allmänt kända, dit man kunde gå och inmundiga alkoholhaltig dryck.

Värdshus där – utan att måltid först intagits – dryckesvaror serverades, voro förutom hotellerna exempelvis Café Tua, Café Norden i Bredgatan (hos Åke Hans’) etc. Det gällde ju ”fria studier”, studentens underbara och oförytterligare rättighet, och från många håll, både lärares och andras, uppmanades den unge studenten att passa på och förstå, vad det betydde att ligga vid ett universitet.⁶¹

Att man kunde få beställa alkoholhaltiga dryckesvaror innan man ens hade intagit måltid var anmärkningsvärt och tydligen något som verkade allmänt känt var man kunde göra det bland Lunds studenter under 1890-talet. Sedan kan man även tänka sig att studenter som nyligen flyttat hemifrån för att starta sitt eget liv vid universitetet anser sig själva vara vuxna och därmed har rätt att bestämma över vilka mängder alkohol de kan inta, utan inflytande av någon av deras föräldrar. Samhället Lund verkar även i viss mån ha svarat på denna efterfrågan, eftersom det bevisligen fanns kaféer och hotell i Lund som valde att servera alkohol utan förestående middag, något som enligt Hirschlaffs citat ovan verkar stå utanför den gängse normen för tiden.

Alkoholen verkar ha varit en viktig del av det som Nielsen kallar den sociala linjen som fanns på nationerna och Akademiska föreningen i Lund. Därmed framstår inmundigandet av alkohol vid Studenterforeningen i Köpenhamn än mer som något som man i Nielsens ord använde i ett ”lärande” syfte. Studenterforeningen använde alkohol för att lära studenterna hur de skulle föra sig i det vuxna livet efter en examen, medan man på Akademiska Föreningen och nationerna i Lund istället använde alkoholen som ett socialt glidmedel, vilket fick studenterna att

---

⁶¹ Hirschlaff, s. 39.

våga knyta kontakter och skaffa nya bekanta. Detta var säkert väldigt nödvändigt för studenterna att göra också, eftersom detta var första gången de vistades på egen hand hemifrån.

Den nordvästskånska självbilden och dess uttryck i nationen

Idag har många nationer säregna sånger eller på andra sätt tecken som minner om den geografiska region som nationen ska representera. Att så var fallet för de Helsingkroniter som var medlemmar av nationen under de första åren är lite svårare att föra i bevis. Den första Helsingkronitiska sångboken kom ut 1935⁶², så huruvida Helsingkrona nation ägnade sig åt att sjunga sånger hyllandes deras hembygd före detta är svårt att föra i bevis. Under kapitlet som avhandlar helsingkronitiska visor i *Hundra års Helsingkroniter* verkar det inte som om det förekommit alltför mycket visskrivande verksamhet på nationen förrän år 1930.⁶³ Som jag tidigare påpekade var majoriteten av Helsingkronas medlemmar mellan 1890 och 1903 ifrån Helsingborgsområdet med en studentexamen från Helsingborgs högre allmänna läroverk. Flera av de andra medlemmarna i nationen hade avlagt sina studentexamina i Lund, vilket dock inte behöver innebära att de inte kom ifrån Helsingkrona nations upptagningsområde, som sträcker sig så pass långt söderut som till Eslöv. Däremot kan man efter en genomgående granskning av de festskrifter jag använder som underlag till denna undersökning utläsa att det föreligger en stor kärlek och personlig koppling från skribenterna till den nordvästskånska hembygden. Att festskriften ifrån bostadshuset invigning 1958 bara har fått namnet *Nordvästskånskt*⁶⁴ visar på att man tydligen vill visa upp en stark koppling till denna region och visa sig stolta över denna härkomst. I festskrifterna så förekommer det beskrivningar av hur upptagningsområdet såg ut förr i tiden, spännande händelser som kan ha ägt rum inom upptagningsområdet förr i tiden, och om hur delar av upptagningsområdet har förändrat sig över tiden, från att författaren var barn till det att den blivit vuxen, och hur förändringarna har sett ut under den tiden. En intressant skillnad emellen de fyra festskrifter jag har valt att analysera i denna studie är att hyllningarna till upptagningsområdet förekommer oftare i de två festskrifterna ifrån 1958 och 1964 än i de andra två festskrifterna från 1903 och 1989. Rent krasst skulle man kunna tro att det i de två ”mellersta” festskrifterna låg en atmosfär över nationen att visa stolthet i sitt eget

⁶² Sångboken hette *Sjung med oss*, Lauritz. Meurling, s. 14.

⁶³ Meurling m. fl, s. 125-135

⁶⁴ Boken hade även arbetstiteln *Nordvästskåningarna i Lund* och utkom som sådan kort innan *Nordvästskånskt*, dock med mer begränsade historier och betraktelser. *Nordvästskånskt* ses fortfarande idag som den officiella utgåvan av festskriften ifrån 1958.

upptagningsområde. I och med att *Nordvästskånskt* utkom i samarbete med nationshusets invigning och med hjälp av stora ekonomiska donationer från kommuner och företag i upptagningsområdet⁶⁵ kan det ha varit mer på sin plats att fira delvis upptagningsområdet, delvis vad studenterna däriifrån var kapabla att göra. Däremot ska man inte påstå att de studenter som var medlemmar i Helsingkrona under den valda tidsperioden tog mindre stolthet i sin hembygd än de som kom senare. Flera av texterna som förekommer i de senare festskrifterna och som avhandlar upptagningsområdet är ju ändå skrivna av människor som var studenter och medlemmar i Helsingkrona under sin studietid mellan 1890 och 1920.

På ett sätt kan man ändå mena att Helsingkrona nation, i likhet med de andra fyra nationerna som alla reste sig ur den delade Skånska Nationen, ville visa sin egen särart och prägel på. Vid flertalet olika ceremonier som försigkommer i en studentstad ska nationerna finnas representerade med sina egna fanor. Exempel på ceremonier som dessa är de andra nationernas baler i Akademiska Föreningen, doktorspromovering, första maj-firandet, diplomering, professorsinstallation med mera. När den skånska nationen således delade sig blev det upp till de nya nationerna att skapa sig sina egna, nya fanor. Helsingkrona nations nya fana (som syns på omslaget till detta arbete) skapades av fyra damer från Helsingborg och tre damer från Landskrona och överräcktes ceremoniellt till nationens representanter i Akademiska Föreningen den 17 oktober 1891. Fanan är en kombination av städerna Helsingborgs och Landskronas vapen, sammanbundna med en del växter som symboliserar övriga delar av upptagningsområdet (exempelvis får eklöven i fanan representera Eslöv). Enligt *Hundra års helsingkroniter* skulle dessa damer ha sett det som ”sin högtidliga plikt” att förse nationen med en ny fana.⁶⁶

Inte mycket annat omnämns om just fanan i de andra festskrifterna, men Larsson har i ett kapitel visat hur samtliga av de nya fem skånska nationernas fanor kom att se ut efter delningen, däremot utan att datummarka samtliga. Däremot talar även han om det viktiga för en nation i att ha en fana som representerade hembygden.⁶⁷

Hirschlaff har även gjort en iakttagelse som han antagligen inte var medveten om. Genom att antagonisera och uttrycka sig kategoriskt om en studenter från en annan region än hans egen

---

⁶⁵ Paulbring, Gösta (1989) *Om konsten att tiggas pengar*, i Meurling, s. 30-31.

⁶⁶ Meurling, s. 11.

⁶⁷ Larsson, s. 77.

så visar han på att det fanns förutfattade meningar som kunde ge studenterna möjlighet att dela upp universitetets studenter i ett "vi" och ett "dem". Hirschlaff menar att:

Ynglingar, som voro från Lund eller Malmö och hade sitt föräldrahem i närheten (...) hade i regel, såsom varande på plats, ett visst försprång framför kamrater, som voro längre ifrån.⁶⁸

I detta citat kan man utläsa att Hirschlaff har en förutfattad mening mot studenter som kommer ifrån Malmö eller Lund, det vill säga upptagningsområdena för de två nationerna med samma namn. Huruvida detta grundar sig i att de tre skånska nationerna som inte stammade ifrån dessa två orter hade en allmänt förutfattad mening om "stadsborna" eller om det helt enkelt handlar om ren och skär avundsjuka går inte att besvara, men att det finns en bild av "Ynglingar, som voro från Lund eller Malmö"⁶⁹ hos Hirschlaff antyder att det även finns kvaliteter som han själv och övriga människor som inte kommer ifrån Malmö eller Lund besitter, vilket gör att de kan distansiera sig ifrån dessa människor.

Den affisch som gjorde reklam för en av Helsingkrona arrangerad fest den 15 april 1890 som nämndes tidigare innehåller viss tematik som går att koppla ihop med Helsingkrona nations upptagningsområde. I en cirkel på denna affisch ser man en ensam segelbåt som stävar ut mot ett hav där vågorna går lagom högt och mörka moln tornar upp sig över horisonten. På affiscen står det inget om att det skulle vara någon form av seglartema eller maritimt tema på festen, så vad gör då segelbåten på affischen? Segelbåten skulle kunna vara den okände artistens egna utslag för estetik, men den skulle även kunna peka på något som jag resonerade kring tidigare i kapitlet om upptagningsområdet. Denna segelbåt skulle kunna representera den vana vid sjöfart, redarverksamhet och varvsindustri som var vanligen förekommande i Landskrona och Helsingborg vid denna tiden. Vad som var tanken med segelbåten på affischen kan dock vara en olöslig gåta, då konstnären och de nationsmedlemmar som kände denne vid tiden för affischens utförande, alla är döda vid det här laget.

---

⁶⁸ Hirschlaff, s. 38.

⁶⁹ Ibid.

Intellektuella möten och utbyten mellan nationens medlemmar

Förutom det allra första kapitlet i den första helsingkronitiska festskriften *Till Martin Weibulls minne* är det inget av de efterföljande kapitlen som avhandlar nationen och dess liv i någon mening. De följande kapitlen handlar istället om flera olika sorters vetenskapliga upptäckter och insikter. Allt mellan inverkan av klor på pseudocumolsulfonsyror till de arktiska växternas transpiration. Texterna är skrivna av medlemmar av nationen som vill visa upp vilken kunskap de har förvärvat och i förlängningen lyckats samla vid nationen. Vikten av att kunna bibehålla en tvärvetenskaplig inställning och kunna bilda sig i fler ämnen än det man studerade verkar ha varit viktigt för dåtidens studenter. Eller som Hirschlaff uttryckte det:

(...) och litet var försökte vid sidan om sina fackstudier att läsa, vad man trodde sig ej kunna undvara och vad alla människor talade om. Sådant tog nu tid. Svensk litteratur den tiden (...) var dyster och inte blev man gladare utav att läsa Dostojewskij's plågsamma alster m.m. Men läsa sådant där, tyckte man, att man skulle, även om man skulle gå den medicinska vägen.⁷⁰

Det låter som om något av det viktigaste man som student kunde göra när man inte utbildade sig inom sitt eget ämne, var att utbilda sig inom andra ämnen. Nationen verkar ha visat prov på en liknande inställning när den första boken man trycker och ger ut som nation enbart innehåller ett kort kapitel om nationen i sig och därefter åtta kapitel som i vissa fall blir hela 140 sidor långa⁷¹ och även breder ut sig i de mest skilda akademiska discipliner. Man märker att det tvärvetenskapliga var oerhört viktigt för dåtidens studenter i Lund, och de som var medlemmar i Helsingkrona Nation verkar inte ha varit något undantag ifrån denna regel.

---

⁷⁰ Hirschlaff, s. 39.

⁷¹ Weibull, Lauritz (1903) *Bibliotek och arkiv i Skåne under medeltiden*. I Helsingkrona Nation (1903), kapitel 8.

Diskussion och slutsatser

Verksamheten

På flera sätt verkar Helsingkrona nation under sina första 30 verksamma år ha varit en mötesplats för studenter i deras sociala tillvaro utanför universitetsstudierna. Nationen verkar, precis som flera av de andra nationerna i Lund, ha varit till för människor som kom ifrån det upptagningsområde den representerade, dock med vissa undantag. Det vanligaste sättet som Helsingkrona omnämns på i festskrifterna är när författarna till de olika texterna berättar om vem eller vilka människor de kände som helsingkroniter eller via nationen. Detta visar på att det sociala livet som bedrivits vid nationen i stor utsträckning har resulterat i att de studenter som valde att aktivera sig vid nationen skaffade sig nya kontakter. Kontakter som de möjligen inte skulle ha skaffat om de enbart hade uppehållit sig vid sina olika institutioner.

Nationen anordnade även vissa sociala kvällar med samkväm för nationens medlemmar. Fester och temakvällar som den av Hirschlaff beskrivna "bierabend" verkar ha hört till bland det vanligare nationen företog sig. Eftersom de lokaler som nationen kunde nyttja i sin verksamhet med största sannolikhet nästan enbart var de lokaler som nationen kunde få tag på på Akademiska föreningen berodde ju utbudet av fester en hel del på i vilken mån nationen kunde få tag på lokaler hos den övergripande Akademiska Föreningen. På dessa fester har det i viss mån förekommit alkohol, oftast i syfte att fungera som socialt glidmedel och lätta på spänningarna studenterna emellan. Dessa socialiseringstankar stämmer väl in på vad Niels Nielsen tänkte på när han jämförde Lunds Akademiska Förening och nationer med sina motsvarigheter i Köpenhamn; att det sociala livet utanför skolan skulle vara just ett tillfälle för studenterna i Lund att kunna socialisera och gnugga armbågar med studenter som de annars möjligen inte skulle ha träffat. Detta till skillnad från Köpenhamn, där de studiesociala föreningarna snarare erbjöd utbildningstillfällen i vad man skulle kunna kalla för "Livets skola" och lärde studenterna hur man skulle föra sig i ett liv efter universitetsexamen.

Den sociala linjen som fördes av de studiesociala föreningarna vid Lunds universitet verkar även ha inbegripit en del aktiviteter såsom utflykter. Thorild Dahlgren berättar om en utflykt som denna och sätter den i samband med pengar som nationen har returnerat till honom, möjligen för att just han även ska ha möjlighet till att följa med på denna utflykt.

Något som även verkar ha varit viktigt inom det sociala umgänget på nationen verkar ha

varit det vetenskapliga och framför allt det tvärvetenskapliga. Den allra första festskriften innehåller oerhört lite om nationen i sig jämfört med vad den innehåller i form av olika vetenskapliga råd och rön som var på modet vid tiden för bokens utfärdande. Artiklarna behandlar alla vitt skilda vetenskapliga fält. Representerat finns statsvetenskap, ekologi, matematik, kemi, drama, latin, historia och geografi. Hirschlaff har även sagt i sitt bidrag till festskriften *Nordvästskånskt* att studenterna på hans tid läste Strindberg och Dostojevskij, oavsett om de fann det roligt eller om det till hörde deras akademiska utbildning eller inte, utan för att detta var något som man skulle läsa när man låg vid universitetet på denna tiden.

Allmänbildningen verkar ha stått högt i kurs, och vilket ställe var väl bättre att utbyta idéer och tankar med människor ifrån andra akademiska fält än nationen? Eftersom obligatoriet fortfarande förelåg led nationerna ingen brist på studenter som kunde skriva in sig i dem. Men eftersom nationerna såg till studenternas hemvist och inte till studenternas valda utbildning blev det naturligt för exempelvis medicinare att umgås med filosofie studenter vid nationen under informella stunder.

En del av nationens verksamhet verkar även ha varit inriktad mot att kunna hjälpa mindre bemedlade studenter med finansiella medel. Nationens medlemmar och Lunds studenter verkar i stort under denna tid ha kommit till Lund med skilda ekonomiska kapital. Man skulle dock kunna tänka sig i att det ligger lite i det som Dahlgren säger när han menar på att han tillhörde en majoritet av Lunds studenter när det gällde den privata finansiella situationen. Om vi då ponerar att det vanligaste ekonomiska kapitalet som existerade bland Lunds studenter under den valda tidsperioden var ett som gjorde så att de flesta studenter fick arbeta vid sidan av studierna för att finansiera sina studier, istället för att klara sig på exempelvis familjens pengar, så borde ett ekonomiskt kapital av den sorten inte ha utgjort något hinder för de studenter som ville engagera sig inom föreningar och nationer. Däremot kan man även tänka sig att vissa av studenterna av praktiska skäl valde att arbeta för reda pengar istället för att engagera sig ideellt inom nationerna. Ur det material som har granskats i detta arbete kan man utläsa att det föreligger som vanligare att studenter med ett mer genomsnittligt ekonomiskt kapital var de som oftare engagerade sig inom Helsingkrona nation. Det finns dock en felmarginal för detta påstående. Martha P:son Henning har här fått representera de studenter som kom till Lund med ett starkare ekonomiskt kapital. Problemet med att nyttja Henning i detta fall är att hon är kvinna. Huruvida kvinnorna engagerade sig eller inte inom nationen är en fråga bäst sparad till ett annat arbete om

Helsingkrona. Det vi kan säga är dock att Helsingkronas första kvinnliga kurator blev tillsatt först år 1963⁷², vilket snarare talar för att kvinnorna under den för denna studie valda tidsperioden har fått stå tillbaka inom verksamheten. Däremot verkar Hirschlaffs och Dahlgrens historier om studentens ekonomiska förutsättningar ganska likartade och de påminner även om varandra i utförandet, då bägge historierna innehåller utdrag ur deras gamla kassaböcker som bevis för hur deras ekonomiska situationer såg ut. Dahlgren nyttjade dock sina erfarenheter ifrån student- och nationslivet till att under 1920-talet inrätta konviktoriet för att kunna bistå studenter med finansiella medel om så behövdes. Dahlgren har även senare blivit utnämnd till hedersledamot av Helsingkrona nation och därmed åtnjutit den utmärkelse som nationen håller allra främst.

Nationen har även under denna tid fått förvalta över en del stipendium som skulle komma studenterna till rätta. Nationens seniorskollegium beslutade om vilka studenter som skulle få vilka stipendier och även motivera varför. Seniorskollegiet bestod på den tiden av sex stycken nationsmedlemmar som hade varit aktiva inom nationen ett tag.⁷³ Många av de stipendier som delas ut inom universitetsvärlden brukar ha en hel del förbehåll för vilken kandidat som får ta emot stipendiet, så man kan tänka sig att detta tog upp en del tid för dåtidens seniorskollegium. De som fick äran och ansvaret att sitta i nationens seniorskollegium var förtroendevalda av nationsmötet i enlighet med stadgarna⁷⁴. För att få en sådan post borde man alltså ha en del tid på nacken inom både nationen och studentlivet. Alltså borde seniorskollegiet ha innehållit medlemmar som hade ett ganska starkt akademiskt och studentkulturellt kapital. Eftersom hur nationen fördelade sina stipendier verkar ha varit en mer betydande del av nationens verksamhet då än vad det är idag, så var detta uppdrag nog så ansvarsfullt och därmed tilldelat de äldre inom nationen som besatt de nödvändiga kunskaperna för att få utföra uppdraget.

Även om det verkar ha förelegat en del politiska bildningar och intriger i Lund under denna aktuella tid så har jag inte kunnat finna några belägg för att nationen skulle vara en skådeplats för förändring av endera sortens politik. Möjligen tillhörde nationens medlemmar i majoritet den liberala inriktningen som var i majoritet bland dåtidens studenter och blev därmed inte uppmärksammas på grund av att den mesta forskning som har framkommit i efterhand oftare har inriktat sig på att analysera de politiska extremiteterna inom samhället. Eller så är

---

⁷² Meurling, s. 146.

⁷³ Hirschlaff, s. 41.

⁷⁴ Helsingkronas stadgar §11, 6 momentet.

förklaringen så pass enkel som att nationens medlemmar inte ville föra politik i nationslivet utan om de istället ville göra det, gjorde det i andra sammanslutningar. Alltså kan vi här även dra slutsatsen att något politiskt kapital eller politiskt habitus antagligen inte har tagit sig uttryck i utformandet av nationens verksamhet.

Sammanfattningsvis kan man alltså säga att Helsingkrona nation under sina första 30 år som studentnation i Lund inte hade någon fast återkommande verksamhet, utan istället verkade vara mer inriktad på att arrangera lite olika evenemang här och var, där möjligheten och viljat att arrangera fanns. Dessa evenemang var i vissa fall med, och i andra fall utan alkohol. Meningen bakom dessa evenemang verkar ha varit för att främja studenternas kontakter med varandra över institutionernas gränser, samt att ge studenterna i nationen en möjlighet till att finna utbyte av tankar och idéer med studenter som hade annan utbildning i ryggen. Under de mer festliga evenemang där alkohol har varit med verkar avsikten inte ha varit att studenterna skulle suppa sig redlösa tillsammans, utan att alkoholen snarare skulle kunna lätta på spänningarna och därmed göra det lättare för studenterna att närma sig varandra på ett socialt plan. Dricka alkohol och bli rusig av det verkar det som om studenterna kunde göra ändå.

Så vitt man kan finna av de texter som finns presenterade i de analyserade festskrifterna verkar det inte ha förekommit någon större mängd politisk verksamhet bland studenterna på Helsingkrona nation, även om det under de studerade åren verkar ha förekommit vissa kamper mellan extremare politiska inriktningar bland studenterna i Lund. Huruvida detta beror på att de studenter som var med i Helsingkrona inte var politisk intresserade eller tillhörde en större gråskala av studenter som befann sig mitt emellan de politiska extremiteter som Åhsberg eller Runeby talar om är omöjligt att svara på. Att det inte förekommer några texter om politisk aktivism hos nationens medlemmar i festskrifterna kan ju även bero på att detta inte var något som eftertraktades att presentera i en festskrift eller för att det helt enkelt inte finns några bra arkiverade dokument som talar om sådana händelser.

Nordvästskåningarna i Lund

Även om Lund under dessa år såg en stor ökning av olika studentföreningar så stod nationernas medlemstal alltjämt högt. Detta skulle kunna bero delvis på det obligatorium som studentnationerna hade åtnjutit ända sedan 1677. Ändå har jag inte i någon av de texter jag har analyserat funnit någon som uttalat sig om att studentlivet hade varit bättre utan nationen.

Möjligt på grund av det medium i vilket texterna är presenterade, men vissa av texterna rör dock inte nationen alls, även om de handlar om studenternas liv om tiden vid universitetet. Hur som helst har jag i alla fall lyckats föra i bevis att de flesta av Helsingkronas medlemmar under de första 13 verksamma åren antagligen kom ifrån upptagningsområdet. Huruvida någon form av ”Helsingborgs-anda” eller dylikt tog sig uttryck i någon av nationens verksamhet är svårare att föra i bevis, då det bevisligen dröjde ett tag innan någon visbok existerade och de första bevisen för några Helsingkronitiska visor låter vänta på sig till 1930. Jag har här valt att analysera den del av Helsingkronas verksamhet som inbegriper visor och skrivandet av dessa, då det vanligtvis är i sådana som nationerna framför oden till hembygden. Idag finns det ett flertal Helsingkronitiska visor i nationens sångbok, och utanför sångboken finns det även flera Helsingkronitiska visor som besjunger upptagningsområdet.⁷⁵ En gemensam nämnare för de flesta av texterna i festskrifterna är att upptagningsområdet beskrivs utan alltför mycket känslor, varken negativa eller positiva. Allt som allt verkar det som att Helsingkrona Nation under denna tiden var en alldeles för ung studentnation för att ännu ha hittat sin regionala självbild och ett unikt sätt att uttrycka densamma på. Frågan om den regionala uppdelningen kunde göra studenterna nytta genom att vara en naturlig kontaktpunkt för människor med liknande erfarenheter ifrån tidigare i livet var det primära målet med nationen, och att hyllandet av den egna, i det här fallet ”nordvästskånska” kulturen var något som kom först senare. Just i detta fall känns det som något man kan hålla för troligt, då Helsingkrona var en väldigt ung nation som nu skulle hitta sina egna seder och bruk, och därmed lämna kulturen ifrån den skånska nationen bakom sig. Hur nationen ser ut idag har nog ganska mycket att göra med de som kom att engagera sig i nationen under de första åren, och som det verkar så var den ursprunglige Helsingkroniten en man som studerade någon av de filosofiska disciplinerna⁷⁶ och om man ska tro Dahlgren och Hirschlaff hade den genomsnittlige Helsingkroniten vid denna tid inte alltför gott om pengar, utan fick arbeta för att finansiera sina studier. Eftersom verksamheten på nationen verkar ha varit åt det hållet att det sociala och vetenskapliga skulle premieras så borde de som lyckades komma till mer ansvarstygda poster inom nationen vara de som hade starkare socialt, akademiskt och kulturellt kapital. Däremot verkar det ekonomiska kapitalet ha spelat en mindre roll i utvecklingen av nationens verksamhet.

---

⁷⁵ Helsingkrona Nation (2003) *Helsingkrona Nations Sångbok*. Helsingborg: NP-Tryck

⁷⁶ Berner, s. 10.

En intressant uppföljare på denna studie skulle vara att studera hur de fem olika skånska nationerna kom att skilja sig åt under samma tidsperiod som jag här har studerat Helsingkrona. Om det som Hirschlaff påstår, var bättre ställt med studenterna ifrån Malmö och Lund (och därmed antagligen medlemmar i dessa nationer), kanske deras verksamhet kom att ta en annan väg, samt att andra kapital och habitus skulle komma att premieras inom en sådan struktur än vad fallet blev i Helsingkrona nations fall.

Referenser

Tryckta källor

Cho, S och Runeby, N, red. (1988) *Traditional thought and ideological change – Sweden and Japan in the Age of Industrialisation*. Stockholm: Stockholms Universitet

Gierow, Krister (red.) 1958. *Nordvästskånskt*. Helsingborg: Aktiebolaget Boktryck.

Gytz Olesen, Sören & Möller Pedersen, Peter (red.) 2004. *Pedagogik i ett sociologiskt perspektiv*. Lund: Studenlitteratur AB

Helsingkrona Nation (red.). 1903. *Till Martin Weibulls Minne*. Lund: E. Malmströms Boktryckeri.

Helsingkrona Nation, red. (2003) *Helsingborgs-Landskrona Nations Sångbok*. Helsingborg: NP-tryck

Helsingkrona Nations stadgar. Finns att hämta på www.helsingkrona.se/om/artiklar/stadga/

Johannesson, Gösta 1985. *Helsingborgs Historia*. Helsingborg: Helsingborgs Stad.

Larsson, Göran. 1989. *Skånska Nationen – Glimtar från Lundensiskt studentliv*. Lund: Akademiska Föreningen.

Lundin Tom. 2009. *Bland Tunguser, Turkar och Trattar – Studentkottier och ordenssällskap i 1800-talets Uppsala*. Stockholm: Atlantis Förlag.

Malmberg, Bertil (red.) 1964. *Nation och Hembygd . Helsingborgs-Landskrona nation 1890-1965*. Lund: Rahms Boktryckeri AB.

Elektroniska källor

Centrala Studiestödsnämndens hemsida: <http://www.csn.se/om-csn/korta-fakta>

Helsingkrona Nations Hemsida 1, <http://www.helsingkrona.se/om/kalender.php> Hämtat: 2012-01-15

Helsingkrona Nations Hemsida 2, <http://www.helsingkrona.se/huset/artiklar/historia/> Hämtat: 2012-02-01

Helsingkrona Nations hemsida 3, <http://www.helsingkrona.se/utskott/artiklar/spex/> Hämtat 2012-03-21

Helsingkrona Nations hemsida 4:
http://www.helsingkrona.se/_DYNDATA/dokument/stipendieutlysning-ht2011.pdf
Hämtat:2012-03-17

Landskrona stads hemsida <http://www.landskrona.se/Turist/Vaelkommen-till-Landskrona/Landskronas-historia.aspx> Hämtat: 2012-05-06

Lundagårds Hemsida 1 <http://lundagard.se/2012/03/06/det-var-ett-enkelt-val/> Hämtat:2012-04-13

Lundagårds Hemsida 2 <http://lundagard.se/2012/01/24/i-elfte-timmen/> Hämtat: 2012-02-29

Lundaspexarnas hemsida.
http://www.lundaspexarna.se/?page_id=54
Hämtat: 2012-03-21

Lunds Universitet, Medicinska Institutionens hemsida.
http://www.med.lu.se/om_fakulteten/fakultetens_historia/personligheter_upptaeckter_och_innovationer/hedda_andersson Hämtat: 2012-03-25

Meurling, Patrick (red.) 1990. *Hundra års Helsingkroniter – Läsning i blandade ämnen av och om nationsmedlemmar*. Trelleborg: Skogs Boktryckeri.

Toddyspexarnas hemsida. <http://toddy.nu/om-toddy/> Hämtat 2012-03-23